Aan de raad van de gemeente
LEIDSCHENDAM-VOORBURG

Leidschendam-Voorburg

Datum 27 oktober 2026
Nummer 4785
Onderwerp Raadsbrief Eerste halfjaarsrapportage 2026 Afvalbeleid en -uitvoering

Portefeuillehouder Wethouder Belt, Wethouder Van Veller

1. Aanleiding

De raad heeft verzocht om periodiek geïnformeerd te worden over het afvalbeleid en -uitvoering. Met deze raadsbrief geeft het college gevolg aan dit verzoek.

Voor nadere informatie wordt verwezen naar de eerdere iBabs-dossiers:
4594 Tweede halfjaarsrapportage 2025 Afvalbeleid en -uitvoering
4188 Vaststellen maatregelen ter vermindering restafval
4009 Voorstellen maatregelen afvalbeleid

2. Inhoudelijke uiteenzetting

In de bijgaande raadsbrief wordt de raad geïnformeerd over de volgende onderwerpen.

1. Resultaten Avalex 1e halfjaar 2026
2. VANG-norm
3. Aangekondigde belastingmaatregelen
4. Inzameling PMD
5. Lachgascilinders
6. Resultaten ingevoerde maatregelen
7. Samenwerking HVC

1. Resultaten Avalex 1e halfjaar 2026

De prestaties waarover wordt gerapporteerd zijn:

A. Aantal klachten volle ondergrondse- en verzamelcontainers
B. Aantal klachten niet-geleegde mini-containers
C. Aantal dumpingen illegaal grofvuil
D. Aantal routes ten behoeve van aangemeld grofvuil
E. Aantal bezoekers milieustraat
F. Opgehaalde tonnen afval per fractie

Voor de leesbaarheid van de grafieken, zijn deze in bijlage 1 opgenomen.

A. Aantal klachten volle ondergrondse- en verzamelcontainers

In de gemeente staan 1.239 ondergrondse of verzamelcontainers. Deze worden over het algemeen 1 maal per week geleegd. Op sommige locaties is dit echter niet genoeg en daar worden de containers (veelal papier (189) of restafval/ MIX (678)) 2 maal per week en in uitzonderlijke gevallen zelfs 3 maal per week geleegd. Dit betekent dat er per maand zo'n 6600 ondergrondse of verzamelcontainers worden geleegd in de gemeente.

Het aantal klachten over volle ondergrondse- en verzamelcontainers stijgt sinds 2025 en bleef verder stijgen in de eerste maanden van 2026 waardoor de directie in april 2026 maatregelen heeft aangekondigd voor het hele Avalex-gebied.
Uit een evaluatie bleek dat er enkele oorzaken zijn: niet-functionerende vulsensoren, onbetrouwbare koppeling tussen systemen (voor registratie vulgraad en planning routes) en bij chauffeurs onbekendheid met de routes.

De maatregelen zijn onder te verdelen in korte termijn-maatregelen die meteen effect moeten sorteren en enkele maatregelen die iets langer duren om te implementeren maar die, zoals het zich laat aanzien, wel langdurig effect hebben.

<u>Korte termijn maatregelen</u>

a. Rijden van vaste glasroutes. Hierbij wordt niet meer gekeken naar de signalen die de vulgraadsensoren geven maar worden alle glasbakken opgenomen in een vaste route zodat geen glasbak wordt overgeslagen. Dit worden ook wel 'statische routes' genoemd.
b. Avalex zet in op snelle reparaties van vulgraadsensoren en een snel herstel van defecte inzamelwagens. Hierbij geldt wel dat Avalex afhankelijk is van de aanlevertijd van bijvoorbeeld vervangende componenten;
c. De chauffeurs krijgen zoveel mogelijk dezelfde routes zodat er bekendheid is met het gebied waardoor zij gericht kunnen reageren op tijdelijke wegafsluitingen.

<u>Lange termijn maatregelen</u>

a. Aanpassen van bedrijfsbeleid (van Avalex) voor in te zetten voertuigen waarbij niet meer uitgegaan wordt van het houden van voertuigen in eigendom. De wijziging moet de inzet van wagens flexibeler maken;
b. Op middellange termijn (een jaar) overgaan op nieuwe IT-systemen waarna de huidige problemen met interfaces tussen de oude systemen niet meer voorkomen;
c. Een evaluatie met de gemeenten op containerinhoud. Mogelijk kunnen problemen worden verholpen door het plaatsen van grotere ondergrondse containers;
d. Vervanging van alle vulgraadsensoren binnen 1-2 jaar.

De implementatie van deze korte termijn maatregelen heeft gezorgd voor een tijdelijke piek in de maand april omdat de verschillende afdelingen en chauffeurs zelf moesten wennen aan de nieuwe werkwijze. In de maanden mei en juni ging het aantal klachten weer omlaag. De komende maanden zal moeten blijken of deze neerwaartse trend wordt vastgehouden. Avalex en de gemeente blijven dit monitoren en indien nodig zal Avalex extra maatregelen nemen.

B. Aantal klachten niet-geleegde mini-containers

In maart 2026 is er een nieuw IT-pakket in gebruik genomen. Dit maakte de herinrichting van (een deel van) verschillende werkprocessen noodzakelijk in de periode maart-mei 2026. Dit heeft geleid tot een tijdelijke piek aan vergeten mini-containers/ straten in de gemeente in de maand mei. In de maand juni is het aantal klachten weer gedaald.

Verder moeten deze cijfers wel in de juiste context worden gezien: Avalex leegt per maand ruim 100.000 mini-containers in de gemeente. 543 klachten op ruim 100.000 geleegde mini-containers is minder dan 1%. Dat maakt het niet minder vervelend voor de betrokken inwoners en Avalex zorgt dan er dan ook voor dat de mini-container de volgende dag alsnog wordt geleegd.

C. Aantal dumpingen illegaal grofvuil

Sinds 2025 is een stijging van het aantal dumpingen waarneembaar (zie ook grafiek C in de bijlage). Er is (helaas) sprake van een landelijke trend van het aantal dumpingen van afval.
Er is daarom geen causaal verband met de invoering van de maatregel ‘betalen voor halen’ van grofvuil per 1 januari 2026. In hoeverre de verdere stijging vanaf het 2e kwartaal van 2026 het resultaat is van de invoering van de maatregel is niet vast te stellen.

Zie paragraaf 6.3 voor een eerste evaluatie van de maatregel. Echter de tijdsperiode van zes maanden is te kort om hier duidelijke conclusies uit te trekken. Avalex en de gemeente houden het aantal dumpingen in de gaten en nemen dit mee in toekomstige evaluaties van deze maatregel.

D. Aantal routes voor aangemeld grofvuil

In de eerste helft van 2026 zijn 203,5 routes voor het ophalen van grofvuil gereden. Dit zijn routes voor snoeiafval, matrassen, Wit- en Bruingoed (inclusief metalen) en rest-grofvuil.

In vergelijking met de eerste helft van 2025 is er sprake van een daling van grofvuilroutes van 42%. Deze daling was al (deels) voorzien naar aanleiding van gegevens uit de gemeente Rijswijk waar de invoering van de maatregel leidde tot een daling van het aantal grofvuilafspraken (en daarmee routes) van 60%. De verwachte daling is dan ook al meegenomen in de DVO 2026.
Het aantal tonnen dat is opgehaald via de huis-aan-huis route is ook gedaald. Tegelijkertijd zien we een stijging van het aantal tonnen grofvuil dat is ingezameld via de milieustraten. Deze beide stromen bij elkaar opgeteld zien we geen daling van het aantal tonnen grofvuil: 1.099 ton gedurende de eerste vier maanden van 2025 tegenover 1.100 ton gedurende de eerste vier maanden van dit jaar.

E. Aantal bezoekers milieustraat

Het aantal bezoekers aan de milieustraat is minimaal gestegen in de eerste zes maanden van 2026. Van januari – juni 2025 bezochten 13.553 inwoners uit Leidschendam-Voorburg de milieustraat. In dezelfde periode in 2026 waren dat 13.770 bezoekers, een stijging van 1,6%.

F. Ingezamelde tonnen afval

In grafiek F van de bijlage zijn de tonnages opgenomen van de zes voornaamste afvalstromen in de eerste zes maanden van dit jaar.

Als we de inzamelgegevens over de eerste zes maanden van 2026 vergelijken met de inzamelgegevens over dezelfde periode 2025 krijgen we het volgende beeld:

Grondstoffenstroom	2026	2025	Stijging/ daling
Restafval	8220	8630	-4,7%
GFT	2004	1981	+1,7%
Oud papier en karton	1264	1303	-2,9%
PMD	1321	1070	+23,4%
Textiel	98	120	-18,3%
Glas	516	662	-22,1%

(Bron: VANG-monitor, Avalex inzamelgegevens)

Vooral de daling van het restafval valt op, gezien de aanhoudende stijging de overige jaren.

Ter verduidelijking, dit is het restafval nadat het PMD-afval uit de MIX (restafval + PMD) is gehaald door de nascheidingsinstallatie. Het PMD dat door de nascheidingsinstallatie uit het restafval is gehaald, is meegerekend in de PMD-stroom, dit verklaart de grote stijging van het PMD. Dat de nascheiding-stroom zo hoog is (in vergelijking met vorig jaar), is het gevolg van het uitfaseren van de ondergrondse PMD containers in de loop van 2025 waardoor er meer MIX-scheiding is aangeboden bij de nascheidingsinstallatie en er, als gevolg hiervan, meer PMD via nascheiding is teruggewonnen.

Ondanks de daling, is het aantal kilo's restafval nog wel steeds hoger dan de verwachte tonnages waar in de DVO 2026 rekening mee is gehouden.

2. VANG-norm

Vanuit het Rijk is ruim tien jaar geleden de VANG-norm gedefinieerd. Het doel is om per persoon minder dan 100 kilogram restafval per jaar te 'produceren'. De gemeente Leidschendam-Voorburg is nog ver verwijderd van dit doel.

De cijfers over de eerste maanden zijn voorzichtig positief, maar de daling gaat niet snel genoeg om de stijgende kosten voor verwerking van en belasting op restafval (zie paragraaf 3) te compenseren.

Avalex gaat voor de gemeente uit van een naheffing van zo'n € 450.000 over heel 2026. Dat is inclusief de verhoogde CO2-heffing die voor 2026 is gesteld op € 8,50 per ton. Deze aanpassing is verwerkt in de 2e Turap die de raad onlangs van het college heeft ontvangen.

3. Aangekondigde belastingmaatregelen

In de Begroting 2027 heeft de regering financiële maatregelen aangekondigd die gevolgen hebben voor de (Rijks-)heffingen op afval. De verwachte stijging valt echter wel lager uit dan waar eerder rekening mee werd gehouden.

1. Tarief afvalstoffenbelasting

Voor 2027 blijft dit tarief bevroren op € 40,85 per ton restafval (in 2025 werd 17.765 ton restafval opgehaald in de gemeente). Uiteindelijk stijgt het tarief in 2030 naar € 81 per ton. Bijna een verdubbeling van het tarief.

2. CO_2-heffing

De geplande aanscherping van het CO_2-tarief wordt vertraagd. Tegelijkertijd blijft het uiteindelijke doel van € 304 per ton CO_2 ongewijzigd.
Ook daalt de vrijstelling van 0,85 in 2026 naar 0,7 in 2027. Dat betekent dat de afvalverwerkende industrie minder vrijstelling voor de uitstoot krijgt en dit wordt doorbelast aan de gemeente en daarmee de inwoners.

Omdat het een vrijstelling betreft over de fossiele CO_2-uitstoot per jaar, en deze jaarlijks wordt bepaald door de Nederlandse Emissieautoriteit, kan niet met zekerheid gesteld worden wat de uiteindelijke tarieven voor de komende jaren zijn.

De afbouw van de vrijstelling en het tarief per ton CO_2 zijn echter wel in de begrotingsvoorstellen van de regering vastgelegd:

Tarieven	2026	2027	2028	2029	2030	…	2035
CO_2-heffing	€ 104	€ 126	€ 148	€ 170	€ 193		€ 304
Dispensatie	0,85	0,70	0,55	0,40	0,25		0

Uiteraard kunnen deze bedragen en correctiefactoren nog wijzigen in de komende jaren.

4. Inzameling PMD

Sinds eind 2025 is een nieuwe overeenkomst tussen de VNG en NVRD (als vertegenwoordigers van de gemeenten) en Verpact (namens de verpakkingsindustrie) van kracht.

Centraal deel van de nieuwe overeenkomst is een nieuwe structuur voor inzameltarieven voor (brongescheiden) PMD. De kwaliteit van het ingezamelde PMD bepaalt de hoogte van de inzamelvergoeding. Het basistarief van € 325 wordt jaarlijks geïndexeerd.

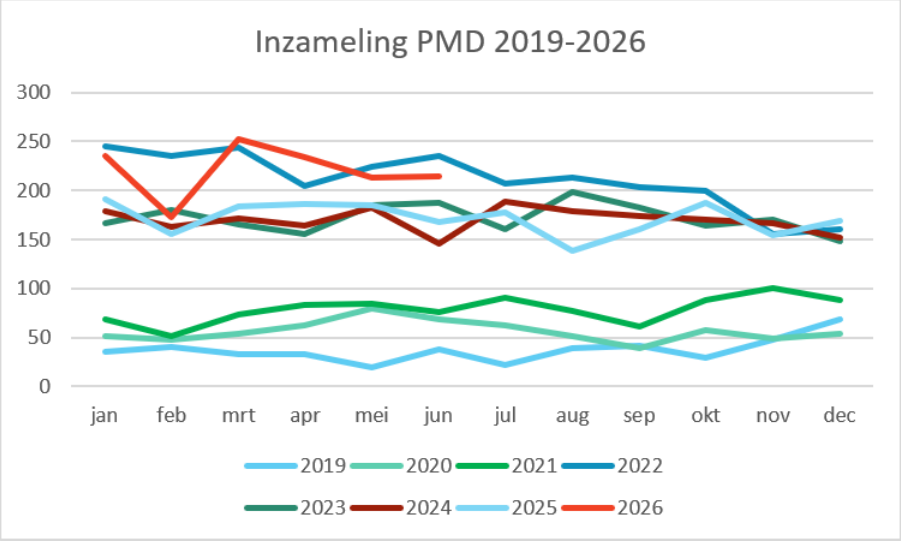
Klasse	% goedgekeurd PMD	Vergoeding per ton
1	85%-100%	€ 325 (basistarief)
2	75% -85%	€ 277 (85% van het basistarief)
3a	65%-75%	€ 228 (70% van het basistarief)
3b	< 65%	€ 195 (60% van het basistarief)

De klasse waarin een gemeente valt is het gemiddelde van de uitkomst van tien steekproeven. Jaarlijks worden veertien steekproeven uitgevoerd waarbij steeds de laatste tien steekproeven meetellen voor het gemiddelde dat dus gedurende het jaar wordt herberekend.

Aan het begin van het jaar is ervoor, vanuit het voorzichtigheidsprincipe, gekozen om de gemeente in klasse 3b te laten vallen. Als, na tien metingen, blijkt dat de kwaliteit van het brongescheiden PMD beter is, zal de gemeente met terugwerkende kracht de extra inzamelvergoeding ontvangen.

Op basis van de zes metingen die uitgevoerd zijn in het eerste halfjaar van 2026 op ladingen uit Leidschendam-Voorburg, is het gemiddelde 73,8%. Hiermee valt de gemeente in de klasse 3a en ontvangen we, bij ongewijzigde resultaten in de tweede helft van 2026, een inzamelvergoeding van € 228 per ton.
Met Avalex zal bekeken worden wat de redenen van afkeur zijn en of er bijvoorbeeld een top-5 of top-10 is te maken van producten (zoals landbouwplastic) die het meest zorgen voor afkeur. Aan de hand hiervan kan dan meer gericht worden gecommuniceerd met de inwoners.

Naast deze inzamelvergoeding ontvangt de gemeente ook een vaste vergoeding van € 17,26 per ton nascheidingsgewicht (gewicht van ingezameld huishoudelijk restafval dat door of namens de gemeente is aangeboden bij een nascheidingsinstallatie) voor het PMD dat via nascheiding wordt ingezameld. Dit bedrag zal jaarlijks worden geïndexeerd.

Inzameling PMD 2019-2026 inclusief opbrengst uit nascheidingsinstallatie (Bron: VANG-monitor, Avalex inzamelgegevens)

5. Lachgascilinders

Lachgascilinders in het restafval vormen landelijk een toenemend probleem voor afvalinzameling en -verwerking. Uit gegevens van HVC blijkt dat het aandeel lachgascilinders in het restafval binnen het Avalex-gebied nog steeds relatief hoog is.

Om beter inzicht te krijgen in deze problematiek is Avalex gestart met een pilot waarbij op drie inzamelvoertuigen AI-hardware wordt ingezet. Sinds september vorig jaar registreert het systeem tijdens ledigingen automatisch lachgascilinders. De technologie blijkt effectief in het herkennen van cilinders en wordt de komende periode verder ingezet om mogelijke hotspots (bepaalde ondergrondse containers) van illegale dumpingen van deze lachgascilinders beter in beeld te brengen.

Ondanks de goede werking van AI worden nog regelmatig cilinders aangetroffen in ondergrondse containers. HVC verwijdert deze met behulp van een speciaal ingerichte sorteerlijn uit het restafval. Dit om risico op ontploffingen in de verbrandingsoven (met schade tot gevolg) te voorkomen.

De lachgascilinders die in de gemeente in de openbare ruimte worden aangetroffen, worden door de gemeente verwijderd en door een eigen verwerker afgevoerd.

6. Resultaten ingevoerde maatregelen

6.1 Verkleining ingooi-openingen ondergrondse GFT-containers

In het eerste kwartaal 2026 heeft Avalex de ingooi-openingen van de ondergrondse GFT-containers in de gemeente verkleind. Reden hiervoor was de slechte kwaliteit van het GFT-afval uit ondergrondse containers. Deze ladingen werden afgekeurd en daarna alsnog als restafval verwerkt. Dit laatste is duurder, onder meer door de verbrandingsheffing.

Door de ingooi-openingen te verkleinen, kunnen reguliere restafvalzakken niet meer in de ondergrondse GFT-containers worden gegooid.

Uit gegevens van Avalex blijkt de afkeur van GFT gestaag minder is geworden gedurende de eerste maanden van 2026. Avalex en de gemeente houden de uitkomsten ook de komende maanden in de gaten, pas over een langere periode kunnen echte conclusies over de effectiviteit van de maatregel worden getrokken. Afhankelijk van deze uitkomsten zal bepaald worden of extra inzet, via communicatie, noodzakelijk is.

Maand	% afkeur
Januari	100%
Februari	85,5%
Maart	72,8%
April	46,2%
Mei	62,5%
Juni	53,1%

Het GFT dat apart wordt weggegooid in de ondergrondse containers wordt dus steeds schoner. Dat laat echter onvermeld dat zo'n 30% van het restafval eigenlijk GFT-afval is.
Dit aandeel verminderen levert grote winst op, zowel milieuwinst als financiële winst omdat dat verwerkingskosten en verbrandingsbelasting scheelt. Avalex en de gemeente willen hier in de komende maanden op inzetten door middel van voorlichting.

6.2 Afvalvrije scholen

Alle basisscholen doen mee aan de pilot Afvalvrije scholen. Hiervoor is een intentieverklaring getekend tussen de gemeente, Avalex en de afzonderlijke scholen of scholenstichting.
Voor de inzameling van de grondstoffen PMD, Oud papier en GFT ontvangen de scholen van de gemeente afvalbakjes voor in het klaslokaal.

Avalex haalt de grondstoffen op als onderdeel van de reguliere grondstoffenroutes en ontvangt de opbrengsten van de grondstoffen die worden verrekend met de jaarlijkse deelnemersbijdrage.

De scholen geven lessen over het nut en noodzaak van afvalscheiding en wat er gebeurt met de ingezamelde materialen. Avalex kan hierbij ondersteunen met onder meer lesmateriaal en de inzet van afvalcoaches.

6.3 Betalen voor halen grofvuil

Per 1 januari 2026 is Betalen voor halen van grofvuil in de gemeente ingevoerd. Doel van de maatregel is tweeledig:

1. Mensen aanmoedigen om naar de milieustraat te gaan waar het grofvuil beter kan worden gescheiden, om zo het totale restafval te verminderen;
2. Vermindering van het aantal afvalroutes door de gemeente wat zorgt voor minder fijnstof en tevens leidt tot een besparing op de DVO-kosten.

Evaluatie eerste zes maanden

De twee oorspronkelijke doelstellingen worden gehaald: er is sprake van een daling van 41,8% van het aantal grofvuilroutes (op basis van afspraken) in de gemeente. Verder is ook het scheidingspercentage voor grofvuil in de eerste vier maanden gestegen van 47,3% naar 55%. Aan verwerkingskosten scheelt dit € 34.000. Dit is inclusief heffingen. En aangezien de heffingen en belastingen op het verbranden van restafval de komende jaren alleen maar gaan stijgen, is elke ton die niet als restafval wordt ingezameld, winst voor de inwoners.

Bij besluitvorming over de maatregel werd aangenomen dat de maatregel ongeveer een half miljoen euro zou opleveren.
In onderstaande tabel zijn de opbrengsten vermeld. Daar waar de opbrengsten over de eerste vier maanden of eerste zes maanden bekend zijn, zijn deze opbrengsten geëxtrapoleerd naar een heel jaar.

Besparingen over	Over 4 maanden	Over 1e halfjaar	Over heel jaar
Over heel jaar			
Lagere DVO kosten			€ 217.803
Over half jaar			
Opbrengsten uit afspraken		€ 60.975	€ 121.950
Over vier maanden			
Minder verwerkingskosten	€ 34.000		€ 102.000
Totaal			**€ 441.753**

NB Bij de beantwoording van eerdere technische vragen van Aandacht LV is per abuis gemeld dat de verwerkingskosten en belastingen betrekking hadden op de eerste zes maanden. Dat is niet correct, deze besparingen hadden betrekking op de eerste vier maanden.

Van tevoren bestond de angst dat deze maatregel zou leiden tot extra bijplaatsingen, daar waar het aantal bijplaatsingen in onze gemeente al hoog is. Afgaande op de gegevens van Rijswijk, waar deze maatregel enkele jaren eerder is ingevoerd, was de verwachting dat er een korte piek zou zijn de eerste maanden na invoering en dat de aantallen na 2-3 maanden weer zouden dalen naar het niveau van voor de invoering van de maatregel. In eerste instantie waren de resultaten positief, de eerste maanden zagen we zelfs geen grote stijging van het aantal bijplaatsingen ten opzichte van 2025. Dit veranderde echter vanaf april 2026 toen het aantal opdrachten voor het verwijderen van dumpingen steeg. De trend die al ruim voor de invoering van betalen voor halen was ingezet zet dus helaas door. Het is daarmee ook niet duidelijk of er een direct verband is met de invoering van de maatregel. Avalex en de gemeente blijven dit de komende maanden volgen.

Het opruimen van illegale dumpingen brengt hogere kosten mee. De DVO-kosten bedragen in 2026 € 201.865 meer dan de DVO-kosten in 2025. Echter, dit is niet direct toe te schrijven als gevolg van de maatregel. Al in 2025 zag de gemeente een grote stijging van het aantal dumpingen (met 46%) en deze stijging zou hoe dan ook geleid hebben tot een stijging van de DVO-kosten.

7. Samenwerking HVC

Op 4 juni 2026 vond de aandeelhoudersvergadering van HVC plaats. Tijdens die aandeelhoudersvergadering is besloten de winst over 2025, te weten € 20 miljoen, toe te voegen aan de reserves van HVC die hiermee toenemen tot € 281 miljoen.

Tegelijkertijd heeft HVC € 712 miljoen aan leningen uitstaan. Deze worden gedekt door de garantstelling door de leden, waaronder Leidschendam-Voorburg. De garantstellingsprovisie die de gemeente in 2026 hiervoor ontvangt is € 141.036. Het eerste deel van € 70.518 is inmiddels ontvangen en is toegevoegd aan het taakveld Afval.
Eind 2026 volgt de tweede uitkering van € 70.518.

Conclusie

Op het gebied van afval worden er stappen gezet richting de gewenste VANG-norm van 100 kilogram restafval per persoon per jaar. Maar het gaat trager dan de gewenste daling die we hopen en waar in de DVO 2026 rekening mee werd gehouden.

De gemeente heeft afgelopen jaar na overleg met de raad verschillende maatregelen genomen welke het doel hebben het restafval te verlagen en de afkeur van andere grondstofstromen te verkleinen (aangezien afgekeurde stromen bij het restafval worden geteld).
Denk hierbij aan de plaatsing van MIX-containers bij de hoogbouw waardoor al het PMD van inwoners uit de hoogbouw naar de nascheidingsinstallatie gaat. Verder zorgt de verkleining van de invulopening van ondergrondse GFT-containers voor minder afgekeurd GFT-afval. De maatregel Betalen voor halen van grofvuil heeft ervoor gezorgd dat het scheidingspercentage is gestegen waardoor er minder achterblijft in het (grof) huishoudelijk restafval.
Om het belang van goed scheiden te benadrukken en kinderen dit jong mee te geven, hebben de gemeente, Avalex en de basisscholen in de gemeente een samenwerkingsovereenkomst gesloten. Daarmee wordt afval scheiden op scholen gemeen goed. Net zoals dat het ook steeds meer wordt bij huishoudens in met name de laagbouw.

Er is echter nog veel te doen en de gemeente blijft zich hiervoor inzetten én blijft in gesprek met inwoners en raad over (noodzakelijke) vervolgstappen. Via de halfjaarsrapportages informeert het college de raad over de voortgang.

burgemeester en wethouders van Leidschendam-Voorburg,

R.J. den Haan
secretaris

M.W. Vroom
burgemeester

Bijlage behorende bij deze raadsbrief:
4785 Bijlage 1 Grafieken KPI’s afvalinzameling